BOGUSCH P., STRAKA J. & KMENT P. (eds.) 2007: Annotated checklist of the Aculeata (Hymenoptera) of the Czech Republic and Slovakia. Komentovaný seznam žahadlových blanokřídlých (Hymenoptera: Aculeata) České republiky a Slovenska. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae*, Suppl. 11: 1-300 (in English and Czech).

Komentovaný seznam žahadlových blanokřídlých je mimořádně důležitý projekt, jehož cílem je shrnout základní nomenklatorické poznatky a dosud známé faunistické údaje o rozšíření všech skupin žahadlových blanokřídlých (Hymenoptera: Aculeata) na území České republiky a Slovenska. Obdobně pojatým, dnes však již zastaralým dílem, byla série prodromů editovaných Leontinem Baťou – Prodromus blanokřídlého hmyzu Republiky Československé. Prodromus Hymenopterorum Čechoslovakiae – která ve třicátých a čtyřicátých letech minulého století vycházela v rámci *Sborníku entomologického oddělení při Zoologických sbírkách Národního Musea v Praze*. Toto dílo bylo po dlouhá léta základním zdrojem informací o fauně žahadlových blanokřídlých v Českých zemích a na Slovensku. Rozšiřování faunistických poznatků a četné nomenklatorické změny v mnoha skupinách vedlo k vydání moderního seznamu blanokřídlých, který jako samostatné supplementum časopisu *Acta Faunistica Entomologica Musei Nationalis Pragae*: Enumeratio insectorum Bohemoslovakiae, Check list of Czechoslovak Insects III (Hymenoptera) – byl vydán pod vedením Josefa Šedivého v roce 1989. Slabinou tohoto jinak velmi kvalitního a důležitého díla byla absence komentářů. Jeho uživatel byl nucen veškeré změny a novinky dohledávat v řadě prací, včetně mnohých titulů cizojazyčných, což mu navíc ztěžovala skutečnost, že check list kromě komentářů postrádal i přehled užité literatury. Teprve v roce 2007, tedy po více než půl století, tak dostávají čtenáři k užití nový moderní seznam žahadlového blanokřídlého hmyzu Českých zemí a Slovenska, v jehož komentářích naleznou podrobné informace o všech faunistických novinkách a nomenklatorických změnách, včetně odkazů na příslušné literární zdroje.

Poměrně rozsáhlá úvodní kapitola obsahuje stručnou fylogenezi žahadlových blanokřídlých, základní charakteristiky řešených území (tedy Českých zemí a Slovenska), přehlednou historii výzkumu žahadlových blanokřídlých České republiky a Slovenska, a také vstupní informace o následujícím seznamu.

Následující text je rozdělen do dvanácti částí, které jsou věnovány jednotlivým skupinám: Bethylidae, Chrysididae, Dryinidae a Embolemidae, Tiphiidae, Mutilidae, Sapygidae, Pompilidae, Formicidae, Scoliidae, Vespidae, Spheciformes a Apiformes. Tyto části mají jednotné členění: po úvodu do problematiky skupiny následuje vlastní seznam druhů s uvedením výskytu v tradičně řešených územích (B, M, S = Bohemia, Moravia, Slovakia). Rozdílnost ve psaní těchto zkratek (malá či velká, tučná či normální písmena) charakterizuje doloženost či nepravděpodobnost zahrnutých údajů. Komentáře k novým či problematickým druhům následují bezprostředně za seznamem. Obsahují dosud nepublikované údaje, objasnění nomenklatorických změn, opravy dřívějších chyb a omylů a také důvody pro vyřazení ze seznamů řešených území. Za komentáři následuje přehled použité literatury. Čtenáři jsou tak poskytnuty souborné informace v objemu, který dovoluje rychlou a seriózní orientaci v problematice a který motivuje k další činnosti.

Dalším velkým pozitivem celé práce je její dvojjazyčné pojetí. Všechny texty jsou v plné šíři psány v anglickém a českém jazyce, a tak jsou veškeré informace přístupné nejen českým a slovenským, ale i zahraničním zájemcům.

Formálně lze dílu těžko něco vytknout. Deset autorů připravilo seznam velmi precizně a v jejich práci se jistě odrazily připomínky a doporučení řady českých, slovenských i zahraničních recenzentů.

Každý seznam taxonů a zejména pak jejich komentovaný seznam je specifickým dílem, které má zájemcům o danou problematiku sloužit jako stručný přehled základních informací o zájmové skupině v daném území. Tuto funkci „Komentovaný seznam žahadlových blanokřídlých (Hymenoptera: Aculeata) České republiky a Slovenska“ bezezbytku splňuje.

The “Annotated checklist of the Aculeata of the Czech Republic and Slovakia” is a very important publication. Its main aim was to summarize all basic nomenclatural and recent faunistic data on all groups of the aculeate Hymenoptera in the Czech Republic and Slovakia, and thereby replace the now outdated publications edited by Leontin Baťa since 1930s and published under the name “Prodromus Hymenopterorum Čechoslovakiae” in the journal *Sborník entomologického oddělení při Zoologických sbírkách Národního Musea v Praze*. For a long time, these publications represented the only sources of information on the fauna of aculeate Hymenoptera in the former Czechoslovakia. Later on, new faunistic data and numerous taxonomic changes lead to a modern checklist of the Hymenoptera, which was published as a supplement of the journal *Acta Faunistica Entomologica Musei Nationalis Pragae* in 1989. The publication, “Enumeratio insectorum Bohemoslovakiae, Check list of Czechoslovak Insects III (Hymenoptera)”, was edited by Josef Šedivý. The weakest point of that monograph was the absence of comments and references, as readers had to search for all changes both in taxonomy and distribution in primary literature. The present checklist is therefore very timely. It moreover contains detailed comments on all faunistic news and nomenclatural changes, as well as an exhaustive reference list.

The first chapter brings data on the phylogeny of the Aculeata, basic characteristics of the studied areas, and the history of the study of aculeate Hymenoptera in both countries. The remaining text is divided into 12 parts based on individual taxonomic groups (usually families): Bethylidae, Chrysididae, Dryinidae and Embolemidae, Tiphiidae, Mutilidae, Sapygidae, Pompilidae, Formicidae, Scoliidae, Vespidae, Spheciformes, and Apiformes. All 12 chapters have a uniform structure: introduction and information sources, followed by the list of species with marked presence in the traditionally recognized geographic areas (B, M, S = Bohemia, Moravia, Slovakia). Differences in font characterize the presence of each species (documented or undocumented) and changes to the previous checklist. Comments on newly found and taxonomically problematic species follow after the list. They contain data that were unpublished or published only after the previous checklist, clarifications of nomenclatural changes, corrections of previous errors, and reasons for the exclusion of some species from the checklist. Each chapter concludes with a list of references. This structure provides a quick but thorough overview of the subject matter, and can also motivate further faunistic surveys.

The whole checklist is bilingual, written in English and Czech, which is another advantage. All data are therefore well accessible for Czech, Slovak and foreign researchers alike. Overall, the publication all but lacks weak points. The team of ten authors meticulously assembled

all important information, and comments from many Czech, Slovak and foreign referees undoubtedly raised its quality even further.

Every list of taxa and especially an annotated checklist represent a specific type of publication, which should serve as a brief manual on the studied group in the studied area. The "Annotated checklist of the Aculeata of the Czech Republic and Slovakia" surely accomplishes this task.

Pavel Bezděčka